

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: B&W voorstel Aanbesteden Soortenmanagementplan

Zaaknummer: 130246-2023

Datum: 30 januari 2024

Voorstel

Het college wordt voorgesteld te besluiten om:

1. de bijgevoegde inkoopstrategie vast te stellen;
2. te starten met de Europese aanbestedingsprocedure van een Soortenmanagementplan voor de gemeente Roermond.
3. de inhoud van de inkoopstrategie aan te merken als niet openbaar op grond van artikel 5.1, tweede lid sub b van de Wet open overheid tot omtrent de gunning een besluit is genomen.

Inleiding

De gemeente Roermond staat voor een opgave met betrekking tot de energietransitie en de verduurzaming van haar bebouwd gebied. Het Nationaal Isolatie Programma (NIP), dat als doel heeft om voor 2030 2.5 miljoen woningen (vooral met energielabel E, F en G) te isoleren, is hier een voorbeeld van. De Omgevingswet kan voor belemmeringen zorgen bij het werken aan deze opgaven. Het is namelijk zo, dat in de bebouwde omgeving beschermde diersoorten verblijven in de ruimtes die voor de energietransitie en verduurzaming belangrijk zijn. Zo kunnen huismussen onder dakpannen broeden en vleermuizen verblijven onder daken en in spouwmuren. De verblijfplaatsen zijn beschermd en mogen niet zonder een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verwijderd worden.

Om te voorkomen dat beschermde natuurwaarden geschaad worden, is ecologisch onderzoek noodzakelijk. Wanneer aan een bouwwerk gewerkt wordt, dan is men verplicht om te onderzoeken of hier mogelijk beschermde diersoorten in kunnen voorkomen. Dit gaat met een quickscan. Wanneer uit de quickscan geconcludeerd wordt dat er mogelijk beschermde diersoorten in een bouwwerk voorkomen, dan is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Aanvullend onderzoek is (vaak) tijdrovend. Zo duurt aanvullend onderzoek naar vleermuizen gemiddeld een jaar. Wanneer het bouwwerk een woning is, dan kan de vraag gesteld worden of het proportioneel is om individuele inwoners hiermee te belasten. Hierdoor vertraagt de energietransitie en verduurzaming van het bebouwd gebied. Een Soortenmanagementplan biedt een oplossing voor de energietransitie en verduurzaming van het bebouwd gebied.

Argumenten

1.1   *Zo wordt voldaan aan het Inkoop-en Aanbestedingsbeleid.*

Door middel van het opstellen van de inkoopstrategie wordt voldaan aan eisen van de Aanbestedingswet en de strategie kan gezien worden als een checklist voor de elementen in het Aanbestedingsdocument. De inkoopstrategie (bijlage 1) voldoet aan het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

2.1   *Een Soortenmanagementplan biedt een oplossing voor het versnellen van de energietransitie en de verduurzaming van het bebouwd gebied.*

Met een soortenmanagementplan (SMP) kan een gebiedsgericht Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit van de Provincie Limburg aangevraagd worden. Deze Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is geldig voor maximaal 10 jaar. Gedurende deze periode kan volgens een in het SMP vastgestelde methode gewerkt worden aan de energietransitie en verduurzamingsopgave in het gebied waarvoor de Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit geldig is. Wanneer men gebruik wenst te maken van het SMP, dan worden voorwaarden opgelegd. Hierdoor vervalt de verplichting om een quickscan en aanvullend onderzoek uit te voeren. In het kader van het opstellen van het SMP worden immers alle verblijfplaatsen in kaart gebracht.

Om te komen tot een SMP wordt gewerkt volgens de methodiek van de Provincie Utrecht (bijlage 2). De Provincie Limburg staat dit toe, totdat zij een eigen handleiding heeft. Het proces om te komen tot een SMP bestaat uit twee fases:

- Ecologische nulmeting;
- Het opstellen van een SMP.

Bij de ecologische nulmeting wordt vlakdekkend onderzoek uitgevoerd naar beschermde soorten in het bebouwd gebied van de gemeente Roermond. We richten ons hierbij op de bebouwde kom van Roermond, Swalmen, Asenray en Boukoul. Het onderzoek levert voor alle betrokken beschermde diersoorten een volledig en betrouwbaar beeld van:

- De populatieomvang;
- Daarbij behorende essentiële foerageer- of migreernetwerk;
- Essentiële bijzondere verblijfplaatsen van deze soorten.

Om deze informatie te krijgen wordt per soort eerst een potentie-inschatting en verkenning van het gebied uitgevoerd. Vervolgens wordt (op basis hiervan) soortgericht veldonderzoek uitgevoerd.

Met de informatie van de ecologische nulmeting wordt het SMP opgesteld. Het soortenmanagementplan wordt opgebouwd uit verschillende hoofdstukken:

- Ambitie en langetermijnvisie:
Om de wettelijke belangen 'Bescherming van de wilde flora en fauna' en 'instandhouding van de natuurlijke habitat' te onderbouwen en de lokale staat van instandhouding van soorten op de lange termijn te waarborgen zijn een ambitie en langetermijnvisie noodzakelijk.
- Mitigatie- en compensatieplan:
Het mitigatie- en compensatieplan wordt op basis van het soortgericht onderzoek opgesteld. Per soort worden de verplichte maatregelen beschreven die getroffen moeten worden om aan de wettelijke kaders te voldoen. Hierdoor vervalt in veel gevallen de onderzoeksinspanning voor inwoners, corporaties en de gemeente die gebruik kunnen maken van het SMP. Voor bijzondere verblijven van vleermuizen, de kraam- en winterverblijven, is maatwerk noodzakelijk.

- **Monitoringsplan:**
In het monitoringsplan wordt beschreven hoe, door middel van monitoring, inzicht wordt gegeven in hoe de soorten binnen het soortenmanagementplangebied zich ontwikkelen en of de uitgevoerde maatregelen effectief zijn.
- **Management- en administratieplan:**
Hier wordt beschreven hoe de processen, communicatielijnen en verantwoordelijkheden verdeeld zijn. Dit is van belang om de planning en fasering van de geplande ingrepen in relatie tot de aanwezige of potentiële functies van beschermde soorten in goede banen te kunnen leiden.
- **Communicatieplan:**
Hiermee wordt het SMP onder de aandacht gebracht binnen de gemeente. Hierdoor weet men van het bestaan van het plan en de kansen die het biedt.

2.2   *Zodra begonnen wordt met een Soortenmanagementplan, dan mag gestart worden met werken volgens een pre-SMP.*

Zodra we gestart zijn met het SMP, dan maakt het pre-SMP het mogelijk om te starten met maatregelen voor de energietransitie en verduurzaming. Hiervoor past de Provincie Limburg weer de methodiek van de Provincie Utrecht toe (bijlage 3), totdat zij haar eigen handleiding heeft. De pre-SMP methodiek betreft uitsluitend individuele grondgebonden woningen in particulier eigendom.

Het pre-SMP is geldig voor een periode van 2 jaar en is opgedeeld in twee fases. In de eerste fase mag maximaal 10% per CBS buurt worden verduurzaamd. De eerste fase duurt, totdat het onderzoek naar grotere kolonies van gierzwaluwen, huiszwaluwen, huismussen en (grotere) kraamverblijven en massawinterverblijven van vleermuizen is afgerond. In de tweede fase mag nog eens 20% per CBS-buurt worden verduurzaamd. In totaal mag dus 30% van de grondgebonden particuliere woningen geïsoleerd worden. Het pre-SMP geldt voor de volgende type werkzaamheden:

- Spouwmuurisolatie;
- Binnendakisolatie;
- Buitendakisolatie;
- Isoleren van borstweringen;
- Het aanbrengen van isolatiewanden aan de binnen- en buitenzijde van de muur;
- Het plaatsen van zonnepanelen.

Wanneer huiseigenaren en isolatiebedrijven werken conform de regels van het pre-SMP, dan vervalt de verplichting om een quickscan en aanvullend onderzoek uit te voeren. Er moet dan wel gewerkt worden volgens de methoden die vastgesteld worden in het pre-SMP. Zo moet bijvoorbeeld op een natuurvriendelijke manier geïsoleerd/gewerkt worden. Het Rijk werkt momenteel aan het opstellen van de voorwaarden hiervoor. De Provincie verwacht hier in februari 2024 meer informatie over te krijgen.

2.3   *Het Rijk wil starten met natuurvriendelijk isoleren.*

In de Kamerbrief dd. 22 december 2023 (bijlage 4) wordt een tijdelijke werkwijze natuurvriendelijk isoleren gepresenteerd. Begin 2024 wordt verwacht dat een exacte afbakening van de werkwijze en de daarbij horende compensatieopgave kan worden vastgesteld. Deze zal vervolgens in samenwerking met de Provincies en gemeenten worden omgezet in een planning. Net als bij het (pre-)SMP zullen compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Hiervoor stelt het Rijk een SPUK van 8,8 miljoen ter beschikking.

Middelen voor SMP en natuurvriendelijk isoleren zijn al binnen bij de Provincie, maar er is nog geen provinciale subsidieregeling met het oog op de besteding van die middelen. In de SPUK zitten mogelijkheden voor subsidiëren met terugwerkende kracht.

Het voornemen van het Rijk is om de tijdelijke werkwijze natuurvriendelijk isoleren te starten in februari 2024. Het zal gaan om een tijdelijke oplossing met een maximum looptijd van 3 jaar. Daarna is het de bedoeling dat elke gemeente een (tijdelijke) gebiedsgerichte Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit via een (pre-)SMP heeft.

2.4   *Er dreigt een tekort aan ecologen te ontstaan.*

Vanwege de actualiteit van de thema's duurzaamheid en energie, waaronder het NIP, wordt op dit moment in veel gemeenten in Nederland gekeken naar het SMP om als oplossing te dienen voor deze vraagstukken. Hierdoor ontstaat hoogstwaarschijnlijk een gebrek aan ecologen die de onderzoeken uit kunnen voeren. Door nu te starten met de aanbesteding en vervolgens te starten met het (pre-)SMP kunnen we het gebrek aan ecologen voor zijn.

2.5   *We kunnen samenwerken met de verschillende woningbouwcorporaties in de gemeente.*

Woningcorporaties zijn goed bekend met de verplichtingen van de Omgevingswet en de zaken die noodzakelijk zijn om conform de wet te werken. Zij hebben vaak al (grote) delen van hun areaal onderzocht voor wat betreft beschermde soorten. In 2023 heeft een overleg plaatsgevonden tussen de Provincie, woningcorporaties en de gemeente Roermond. De corporaties hebben toegezegd dat zij hun gegevens met de gemeente delen. Zij vragen hiervoor dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor de monitoring, management en administratie omtrent het SMP. Hiervoor wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld zodra de gemeente een bureau heeft dat start met het SMP.

3.1   *Het openbaar worden van de inkoopstrategie kan de komende aanbestedingsprocedure nadelig beïnvloeden*

Marktpartijen die in aanmerking willen komen voor de opdracht zouden aan de informatie in de inkoopstrategie kennis kunnen ontleenen op basis waarvan zij strategisch kunnen inschrijven. Dit tast de onderhandelingspositie van de gemeente aan. Na moment van gunnen zou de inkoopstrategie openbaar kunnen worden.

Kanttekeningen en risico's

2.1   *De financiële gevolgen zijn niet (geheel) duidelijk.*

De kosten die gemaakt worden voor het SMP zijn gebaseerd op een inschatting. Gezien de onzekerheid wordt rekening gehouden met de maximale kosten.

2.2   *Gedurende en na afronding van het (pre-)SMP is de gemeente verplicht om een aantal zaken te ondernemen die (veel) capaciteit zullen vragen.*

Wanneer gewerkt mag worden met het pre-SMP, dan hangen hier verplichtingen aan vast voor de gemeente. Zo wordt:

- Het pre-SMP verleend voor maximaal 2 jaar;
- Dient gestart te worden met onderzoek naar bijzondere verblijfplaatsen van gierzwaluwen, huiszwaluwen, huismussen en vleermuizen;
- Dient de Provincie een modelmatige effectenanalyse uit te voeren;
- Isolatiemaatregelen dienen natuurvriendelijk uitgevoerd te worden;
- Geldt voor zowel particulieren als gemeente een compensatieverplichting;
- Dient met een meldingssysteem gewerkt te worden om isolatiemaatregelen in kaart te brengen;
- Dient de gemeente haar compensatie te monitoren;
- Dient binnen 2 jaar een aanvraag voor een SMP ingediend te worden.

We zijn verplicht om te starten met onderzoek naar bijzondere verblijfplaatsen. Dit is een vereiste om gebruik te mogen maken van de tweede fase van het pre-SMP. Dit zijn bijvoorbeeld grotere kolonies

van gierzwaluwen, huiszwaluwen en huismussen. Voor vleermuizen zijn dit (grotere) kraamverblijven en massawinterverblijven.

Door te voldoen aan de eisen kan gestart worden met de verduurzaming. In de eerste fase mag maximaal 10% van individuele particuliere, grondgebonden woningen van een CBS buurt verduurzaamd worden. In de eerste fase De eerste fase wordt onderzoek naar grotere kolonies van gierzwaluwen, huiszwaluwen, huismussen en (grotere) kraamverblijven en massawinterverblijven van vleermuizen uitgevoerd. Wanneer dit uitgevoerd is en de resultaten bekend zijn, dan mag in de tweede fase nog eens 20% van de individuele particuliere, grondgebonden woningen verduurzaamd worden (dus in totaal 30%).

Zodra het SMP is afgerond en de gebiedsgerichte ontheffing van de Provincie is aangevraagd en gekregen, dan volgt het proces van uitvoering geven aan het SMP. Dit zal zich uiten in:

- Monitoring;
- Management;
- Administratie;
- Communicatie.

Het is op dit moment niet bekend wat dit betekent voor de gemeente, bijvoorbeeld op het gebied van capaciteit. Ondanks deze onduidelijkheid is het belangrijk om te starten met het proces. Vanwege de grote vraag naar ecologen die ontstaat wordt een tekort aan ecologen verwacht. Het is daarom belangrijk om niet te lang te wachten met het starten van de aanbestedingsprocedure. In de aanbesteding wordt daarom ook om goede communicatie/afstemming van het bureau met gemeente en Provincie gevraagd.

2.3   *De financiële tegemoetkoming vanuit het Rijk en de Provincie is nog onduidelijk.*

Kamerbrief.

In een publicatie van de Staatscourant dd. 12 december Nr. 32727 (bijlage 5) wordt aan iedere Nederlandse Provincie een specifieke uitkering uitgekeerd. De uitkering is bedoeld voor:

- Werkzaamheden die de Provincie moet verrichten voor soortenmanagementplannen (Artikel 5, lid 1 en 2);
- Een bijdrage aan een deel van de gemeenten voor voorbereiden, opstellen, implementeren of monitoren van soortenmanagementplannen (Artikel 5, lid 3).

Op dit moment is de Provincie Limburg nog niet naar buiten getreden over de implementatie van deze SPUK. Hierover wordt binnenkort een besluit verwacht van Gedeputeerde Staten. Wij zijn echter niet afhankelijk van de middelen van het Rijk en/of de Provincie om te starten met het (pre-)SMP. Uitgaande van onze inschatting hebben wij genoeg middelen hiervoor gereserveerd.

Historisch overzicht

Op 19 december 2023 is de Opgavemanager akkoord gegaan met het reserveren van €350.000,- van de CDOKE ten behoeve van het SMP. De Opgavemanager is hiervoor gemandateerd.

Financiële gevolgen

Binnen de begroting is € 150.000,- beschikbaar voor het SMP. Deze middelen zijn in de derde tussenrapportage van 2023 overgeheveld naar 2024. Daarnaast heeft de raad € 250.000 beschikbaar gesteld voor de groene duurzaamheidsagenda. Hiervan wordt € 100.000,- gereserveerd (kostenplaats Groene impuls voor Roermond (62533)) voor het SMP. Dit past binnen de agenda Biodiversiteit en Klimaatadaptatie. Door de reservering van € 350.000,- uit de kostenplaats SU

CDOKE gelden (62584) middelen hebben we voldoende middelen beschikbaar om te starten met de aanbesteding.

Indien er subsidie wordt ontvangen uit de nog vast te stellen regeling, kunnen de resterende middelen weer op een andere manier worden ingezet. Dit geldt dan voor de CDOKE middelen en de middelen van de groene duurzaamheidsagenda. Dit geldt ook als er uiteindelijk minder kosten gemaakt zouden worden.

Communicatie en participatie

Na een positief besluit wordt gestart met de Europese aanbesteding (bijlage 1).

Uitvoering en evaluatie

Na een positief besluit wordt gestart met de Europese aanbesteding.

Advies bedrijfsvoering (Communicatie, Financiën, HR, I&S, Juridisch)

Het advies van Inkoop is vervat in de inkoopstrategie:

- het sluiten van een overeenkomst op basis van een programma van eisen voor de duur van de opdracht;
- aanbesteden van de overeenkomst volgens een Europese procedure zonder voorafgaande selectie;
- gunnen op basis van beste prijs-kwaliteitverhouding zoals verwoord in paragraaf 3.7 van de inkoopstrategie.
- geen aanvullende eisen ten aanzien van duurzaamheid, het traject is intrinsiek duurzaam;
- opnemen van eisen ten aanzien van social return in de vorm van 5% van de opdrachtwaarde;

Financieel advies akkoord. Op basis van de begroting is er € 150.000 beschikbaar, welke na goedkeuring door de raad doorgeschoven worden naar 2024. De CDOKE middelen dienen conform de regeling voor 90% aan apparaatskosten besteed te worden. Hieronder vallen ook onderzoekskosten. Hiermee is het dus binnen de regeling passend om de middelen te reserveren voor het SMP. Indien er subsidie wordt ontvangen uit de nog vast te stellen regeling, kunnen de resterende CDOKE middelen weer op een andere manier (binnen de CDOKE regeling) ingezet worden. Dit geldt ook als er uiteindelijk minder kosten gemaakt zouden worden.

Publicatiedatum voorstel

Regulier

Bijlage

1. Inkoopstrategie "Opstellen Soortenmanagementplan" (niet openbaar);
2. Handleiding opstellen soortenmanagementplan en gebiedsgerichte ontheffingsaanvraag;
3. Natuurvriendelijk isoleren van particuliere woningen onder het pre-soortenmanagementplan;
4. Kamerbrief stand van zaken natuurvriendelijk isoleren;
5. Publicatie Staatscourant, nr. 32727, dd. 12 december 2023.